Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (Judecător R.Nicula)
Dosarul nr. 3a-2813/25
2-25036915-02-3a-17092025

D E C I Z I E

17 decembrie 2025 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorilor Cașcaval Andrei și Bagrin Lucia
Grefier Jumiga Tamara

examinând în ședință publică, cererea de apel depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 31 iulie 2025, în cauza de contencios administrativ la acțiunea reclamantei Olga Calaraș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

A C O N S T A T A T:

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 20 martie 2024, reclamanta Olga Calaraș și avocatul acesteia Vladimir Kovali, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care au solicitat:

-anularea parţială a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a premiului unic și premiul anual, neincluderea perioadei în serviciu 20.09.2015-19.09.2018;

-anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă;

-obligarea Casei Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să emită un act administrativ individual favorabil privind recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă Olgăi Calaraș reieșind din prevederile art. 44 alin. (2) din Legea nr.1544/1003, certificatele nr. 2757 din 2 decembrie 2024 și nr. 2 din 2 decembrie 2024 cu privire la plata soldei lunare pentru calcularea pensiei, cu includerea premiului unic în sumă de 15 600 lei, premiului anual în sumă de 4383, 78 lei și includerea perioadei 20.09.2015-19.09.2018 în vechimea în serviciu;

-încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Olga Calaraș a cheltuielilor de judecată.

În argumentarea acțiunii înaintate, reclamanta a specificat că la 27 martie 1998 a fost încadrată în organele afacerilor interne ale Republicii Moldova, activând în diverse funcții până la 2 decembrie 2024, dată la care şi-a încetat raportul de muncă şi activitatea în cadrul MAI la cererea personală, în legătură cu obținerea dreptului la pensie pentru vechimea în serviciu. Raportul de muncă, potrivit ordinului IGP nr. 107 ef. din 19 noiembrie 2024, a încetat în conformitate cu prevederile art. 38 alin. (1), lit. c) din Legea nr.288/2016 (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie).

La 3 decembrie 2024, Olga Calaraș s-a adresat cu cerere către CTAS Buiucani privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă în corespundere cu prevederile Legii nr.1544 din 23 iunie 1993, fiind anexate toate actele solicitate de către CTAS Buiucani, inclusiv ordinul de eliberare şi certificatele menționate mai jos. Cererea a fost înregistrată cu nr. 93/2024/7660.

Relevă că după ce a luat cunoştință cu decizia nr. 93/2024/48147 a CTAS Buiucani și a constatat că vechimea în serviciu este diminuată cu 03 ani, iar în cuantumul pensiei n-au fost introduse premiul unic şi premiul anual, a formulat în modul stabilit cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale în care a argumentat și justificat caracterul ilegal al deciziei contestate precum şi calculul greşit al perioadelor de activitate în organele de forță cu referință la cazuri similare pe care instanțele naționale s-au expus.

Relatează că la 17 martie 2025 prin răspunsul nr. 379/25 de către Casa Națională de Asigurări Sociale a fost respinsă cererea prealabilă ca fiind neîntemeiată. Motivul respingerii cererii prealabile a fost că: „*potrivit art.126 alin. (3) al Codului muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 la 4 ani (modificat prin Legea nr.188 din 21.09.2017, în vigoare 20.10.2017) se include în vechimea de muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a). Conform prevederilor art.78 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului în vîrstă de până la 4 ani. Respectiv, acordarea concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului prezumă suspendarea contractului individual de muncă, ce nu poate fi luat în calcul pentru stabilirea pensiei speciale. Menționăm că, în baza normelor legale citate mai sus, organul de asigurări sociale a calculat perioada de activitate a DVS, cu excepția perioadei concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la vârsta 3 la 6 ani (de la 20.09.2015 până la 19.09.2018), fapt ce a diminuat vechimea în muncă calculată de către Inspectoratul de Management Operaționl al MAI, de 30 ani 01 luni 10 zile, la 27 ani 01 luni 20 zile.*

Prin Decizia CTAS sect. Buiucani privind stabilirea pensiei nr. 93/2024/48147 din 17.12.2024, s-a determinat pensia pentru vechime în muncă în proporţie de 56%, pentru o vechime realizată de 27 ani 01 luni 20 zile, începând cu 03.12.2024, cuantumul căreia constituia 11633,50 lei. A evidențiat faptul că cuantumul pensiei a fost stabilit în baza certificatului din 02.12.2024 cu privire la plata soldei lunare pentru calcularea pensiei, întocmit de către Inspectoratul de Management Operaționl al MAI şi incluse sumele, cu excepția sumelor pentru premiile unice (15600 lei), pentru premiul anual (4383,78 lei).

Sumele date nu s-au luat în calculul pensiei, deoarece nu se încadrează în plăți cu caracter permanent.

Astfel, Decizia CTAS sect. Buiucani privind stabilirea pensiei nr. 93/2024/48147 din 17.12.202 este emisă în conformitate cu legislaţia în vigoare și temei de recalculare a cuantumului pensiei nu sunt".

Partea reclamantă indică că potrivit răspunsului CNAS la cererea prealabilă din 17 martie 2025, acesta nu reflectă argumente și motive întemeiate care să justifice neincluderea perioadei concediilor pensiei suplimentare neplătite pentru îngrijirea copiilor în vechimea în muncă pentru stabilirea acordate în temeiul art.126 Codul muncii şi a excluderii din calculul cuantumului pensiei a premiului anual şi premiului unic.

Notează că subsecvent Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat includerea în vechimea în muncă perioada concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 6 ani: de la 20 septembrie 2015 şi îngrijirea la 19 septembrie 2018, menționând că, acordarea concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului prezumă suspendarea contractului individual de muncă, ce nu poate fi luat în calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei speciale.

Potrivit prevederilor art. 126 al Codului muncii (în redacția veche, în vigoare la momentul acordării concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului) avea următorul titlu ,,Concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani".

Astfel, potrivit art. 126 alin. (1) Codul muncii nominalizat supra, stipula că în afară de concediul de maternitate şi concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, femeii, precum şi persoanelor menționate la art. 124 alin.(4), li se acordă, în baza unei cereri scrise, un concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, cu menținerea locului de muncă (a funcției), în lipsa locului de muncă anterior (funcţie anterioare), persoanelor menționate li se acordă un alt loc de muncă echivalent (funcție echivalentă).

Ulterior, prin Legea nr. 188 din 21 septembrie 2017, în vigoare din 20 octombrie 2017, termenul de 6 ani a fost înlocuit cu termenul de 4 ani.

Alin. (3) art. 126 din Codul muncii prevede că, perioada concediului suplimentar neplătit se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a).

Alin. (4) art.75 din Codul muncii prevede că, suspendarea contractului individual de muncă şi reluarea activității de muncă, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 76 lit. a) şi b) şi art. 78 alin. (1) lit. d^1) şi e), se face prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărîrea) angajatorului, care se aduce la cunoştința salariatului, contra semnătură, cel tîrziu la data suspendării contractului individual de muncă sau a reluării activităţii de muncă, or speța în cauză nu face parte din excepțiile vizate.

Alin. (4) art. 126 Codul muncii stabileşte la rândul său că perioada concediului suplimentar neplătit nu se include în vechimea în muncă ce dă dreptul la următorul concediu de odihnă anual plătit, precum şi în stagiul de cotizare potrivit legii.

Un alt argument relevant speței a indicat că MAI constatând perioada de vechime în muncă peste 25 de ani a perfectat actele necesare pentru achitarea îndemnizației unice la

eliberare conform art. 49 din Legea 288/2016. Menționează că una din condițiile pe care trebuie să le întrunească beneficiarul este că acesta să fie demis în corespundere cu prevederile art. 38 alin. (1) lit. c) din Legea 288/2016 (identic cu temeiul demisiei reclamantului) şi să aibă vechimea în muncă corespunzătoare. Prin urmare reclamanta a beneficiat de această plată la fel achitată din bugetul de stat.

În opinia reclamantei, aplicarea eronată a legii de către Casa Națională de Asigurări Sociale prin refuzul de a include perioada concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului acordat în corespundere cu prevederile art. 126 Codul muncii în vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei pentru vechime în muncă se confirmă şi prin lipsa unor argumente justificative aferent neaplicării prevederilor art.126 alin. (3) din Codul muncii, care de fapt sunt identice cu cele din art.124 din Codul muncii în partea includerii perioadelor în vechimea în muncă, inclusiv specială.

Afirmă că prin Decizia sa, Oficiul Teritorial Buiucani al Casei Naționale de Asigurări Sociale a ignorat totalmente prevederile art. 126 alin. (1) Codul muncii care stabileşte dreptul părintelui de a beneficia de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 6 ani. Astfel, din conținutul art. 126 Codul muncii rezultă clar că pe parcursul activității în câmpul muncii un părinte poate beneficia de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, iar această perioadă nu se include în stagiul de cotizare, dar se include în vechimea în muncă, inclusiv specială.

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 31 iulie 2025, s-a admis parțial acțiunea depusă de Olga Calaraș. S-a anulat parţial decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a perioadei 20.09.2015-19.09.2018 şi răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să emită un act administrativ individual favorabil privind recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă Olgăi Calaraș cu includerea în calcul a perioadei 20.09.2015-19.09.2018.

S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Olga Calaraș cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6 000 lei.

În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 1 august 2025, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 31 iulie 2025, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

Iar, la 6 august 2025, prin intermediul poștei electronice, avocatul Kovali Vladimir în interesele Olgăi Calaraș a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 31 iulie 2025.

Prin încheierea Curții de Apel Centru din 10 noiembrie 2025, s-a declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Kovali Vladimir în interesele Olgăi Calaraș, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 31 iulie 2025, prin care s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ înaintată de Calaraș Olga împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, din motiv că apelanta nu a depus în termen legal motivarea cererii de apel.

Poziția apelantei:

La 9 octombrie 2025, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat instanței de apel motivarea apelului (f. d. 82-87).

În motivarea cererii de apel, partea apelantă Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat că instanța de fond a emis o hotărâre pripită, fără o analiză completă și multilaterală a cadrului normativ aplicabil speței și a actelor normative relevante, ceea ce a condus la o concluzie eronată privind temeinicia pretențiilor intimatei.

Apelanta a indicat că, potrivit dosarului de pensionare, intimata beneficia de pensie pentru vechime în muncă în proporție de 56% din solda, pentru o vechime de 27 ani, 1 lună și 20 zile, conform legislației și documentelor Inspectoratului de Management Operațional al MAI, inclusiv certificatele și listele transmise CNAS.

Apelanta a precizat că perioada 20.09.2015–19.09.2018, în care intimata a stat în concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, fusese corect exclusă din calculul vechimii în muncă, deoarece, de facto, contractul individual de muncă al reclamantei fusese suspendat, iar probe că ar fi lucrat parțial sau la domiciliu nu fuseseră prezentate.

Casa Națională de Asigurări Sociale a subliniat că, potrivit Codului Muncii, includerea concediului suplimentar neplătit în vechimea în muncă specială era condiționată de lipsa suspendării contractului de muncă și de efectuarea activității în condițiile timpului parțial sau la domiciliu.

La fel, apelanta a invocat că intimata nu a prezentat dovezi privind desfășurarea activității în timpul concediului suplimentar neplătit, iar potrivit art. 93 Cod administrativ, fiecare participant trebuie să probeze faptele pe care își întemeiază pretenția.

Apelanta a menționat că solicitarea privind încasarea cheltuielilor și a prejudiciului moral era prematură, deoarece nu exista o hotărâre judecătorească definitivă privind anularea actelor administrative, iar cererea de prejudiciu moral putea fi formulată doar după rămânerea definitivă a unei astfel de hotărâri.

Casa Națională de Asigurări Sociale a mai invocat și faptul că instanța de fond nu a examinat corespunzător probele, nu a analizat circumstanțele relevante și nu a respectat exigențele unui proces echitabil.

În concluzie, apelanta a cerut admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată a intimatei să fie respinsă integral.

Poziția intimatului:

La 15 decembrie 2025, reprezentantul intimatei Olga Calaraș, avocatul Kovali Vladimir a depus referință asupra cererii de apel, solicitând respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 17 septembrie 2025, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Bagrin Lucia.

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului.

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost pronunțat public la 31 iulie 2025, iar cererea de apel a fost depusă la 1 august 2025, prin intermediul poștei electronice (f. d. 53-54). Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată.

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la 12 septembrie 2025, iar motivarea apelului a fost depusă la 9 octombrie 2025, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, intimata Olga Calaraș și reprezentantul acesteia, avocatul Kovali Vladimir au solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 31 iulie 2025.

Reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale, nu s-a prezentat în ședința de judecată, însă a depus cerere de examinare în lipsa sa. Colegiul judiciar consideră posibil examinarea cauzei în ordine de apel, în lipsa apelantei.

Aprecierea instanţei de apel:

Audiind explicaţiile intimatei şi a reprezentantului acesteia, analizând normele procesuale şi starea de fapt constatată în privinţa cererii de apel, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că apelul este admisibil pentru examinare, dar neîntemeiat, motiv pentru care se impune respingerea cererii de apel, din următoarele considerente.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ

În conformitate cu art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 17 din Codul administrativ, Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Se reține, că prin acțiunea depusă, Olga Calaraș a revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art.17 Cod administrativ, și anume, dreptul la recalcularea și achitarea pensiei.

Instanța de apel statuează că, actul administrativ individual defavorabil emis de organul de asigurări sociale - decizia nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă - constituie act defavorabil reclamantului.

În conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

Potrivit art. 162 din Codul administrativ, (1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

În conformitate cu art. 208 din Codul administrativ, (1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, urmează că, pînă la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, intimatul/reclamant a respectat procedura prealabilă.

La 17 martie 2025, Casa Națională de Asigurări Sociale a emis răspunsul nr. 379/25, prin care a respins cererea prealabilă.

În temeiul dispozițiilor art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: data comunicării sau notificării

deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de Olga Calaraș, la **20 martie 2025**, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cît și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Cu referire la fondul acțiunii:

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul.

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară (HirroBalani v. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu

judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat și legislația în vigoare, asigurându-se că toate aspectele relevante au fost analizate cu rigurozitate.

Din lucrările cauzei și din dosarul administrativ rezultă că la 3 decembrie 2024 în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău a fost înregistrată cererea nr. 93/2024/7660 pentru stabilirea/reexaminarea pensie reclamantei Olga Calaraș (f. d. 3, dosar administrativ)

Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău, nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă (în baza Legii nr.1544/1993, 13 (A,B,C,D) pensia lucrătorilor în instituțiile de forță)) acordare, s-a stabilit Olgăi Calaraș, stagiul total de 27 ani 1 luni, și s-a acordat pensie pentru limita de vârstă în sumă de 11 633,5 lei, începând cu 3 decembrie 2024 (f. d.1-2, dosar administrativ).

Nefiind de acord cu decizia enunțată, Olga Calaraș a înregistrat la Casa Națională de Asigurări Sociale, cererea prealabilă nr. 379/25, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024, cu emiterea unui act administrativ favorabil prin care să-i fie stabilită vechimea în muncă de 30 ani 01 luni 10 zile.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2025, cererea prealabilă a reclamantei a fost respinsă (f. d. 9).

Astfel, la 20 martie 2025, reclamanta Olga Calaraș și avocatul acesteia Vladimir Kovali, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea parțială a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a premiului unic și premiul anual, neincluderea perioadei în serviciu 20.09.2015-19.09.2018 şi răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Fiind investită cu examinarea acțiunii în ordinea contenciosului administrativ, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii depuse de Olga Calaraș și a anulat parţial decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a perioadei 20.09.2015-19.09.2018 şi răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să emită un act administrativ individual favorabil privind recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă Olgăi Calaraș cu includerea în calcul a perioadei 20.09.2015-19.09.2018.

S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Olga Calaraș cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6 000 lei.

În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Potrivit art. 3 din Codul administrativ, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

În corespundere cu art. 6 din Codul administrativ, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condiţiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părţi ale procedurii administrative.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia.

Un act administrativ de acordare periodică a prestaţiilor materiale sau băneşti este un act administrativ individual prin care o astfel de prestaţie se acordă pentru un număr determinat sau nedeterminat de perioade succesive.

În temeiul art. 16 din Codul administrativ, dreptul discreţionar al autorităţii publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluţii posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziţie legală. Exercitarea dreptului discreţionar nu permite desfăşurarea unei activităţi administrative arbitrare.

Conform art. 21 din Codul administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuţiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autorităţile publice şi instanţele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăţilor persoanelor decât în cazurile şi în condiţiile expres stabilite de lege.

În virtutea dispoziţiilor art. 22 din Codul administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În conformitate cu art. 225 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, (1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform art. 47 din Constituția Republicii Moldova, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Conform art. 31 alin. alin. (1) și (2) al Legii privind sistemul public de pensii, nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, (1) pensia se acordă la cererea persoanei care a obţinut dreptul la pensie, a tutorelui (curatorului) acesteia sau a reprezentantului desemnat prin procură ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice. (2) Cererea de pensionare şi actele necesare se depun la organul teritorial de asigurări sociale de la domiciliul asiguratului, unde se înregistrează în mod obligatoriu. Cererea de acordare a pensiei poate fi depusă în formă electronică cu aplicarea semnăturii electronice, prin intermediul portalului guvernamental unic al serviciilor publice, al portalului guvernamental al cetățeanului ori al paginii web oficiale a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu excepția persoanelor menționate la alin. (2^1) din prezentul articol și în cazul stabilirii pensiilor prevăzute la art. 9 lit. c)-e) din prezenta lege. Pensia se stabilește în baza datelor din contul personal al asiguratului, gestionat în conformitate cu Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

În conformitate cu prevederile art. 31 alin. (3) al Legii privind sistemul public de pensii, nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul teritorial de asigurări sociale şi semnată de conducătorul acestuia, în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

Conform art. 13 lit. a) Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de

comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puţin 20 de ani şi 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

Potrivit art. 14 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabileşte în următoarele proporţii: a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi pentru funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au o vechime în serviciu stabilită la art.13 lit.a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionaţi pentru limită de vîrstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit.a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

În temeiul dispoziţiilor art. 44 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, (1) pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi pentru familiile lor se calculează din solda acestora. (2) Pensia pentru persoanele menţionate se calculează din salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

Din conținutul normelor enunțate rezultă că statul este obligat să asigure fiecărei persoane un nivel de trai decent, care să îi permită sănătatea și bunăstarea personală și a familiei, inclusiv prin acces la hrană, îmbrăcăminte, locuință, îngrijire medicală și servicii sociale. Cetățenii au dreptul la protecție socială în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau alte situații ce duc la pierderea mijloacelor de subzistență, dacă acestea apar independent de voința lor.

Pentru militari, personalul de comandă, angajații organelor de ordine și funcționarii cu statut special din administrația penitenciară, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu se acordă după o anumită perioadă minimă de serviciu. Pensia se calculează ca un procent din solda sau salariul funcției, majorată cu un procent pentru fiecare an suplimentar de serviciu, dar cu un plafon maxim. În calcul se includ solda de bază, salariile pentru grad și funcție, sporurile pentru vechime și alte recompense primite în ultimul an de serviciu, cu anumite excepții.

Completul judiciar constată că, hotărârea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

La caz, Completul judiciar reține că reclamanta Olga Calaraș a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne în perioada 27 martie 1998 - 2 decembrie 2024.

La 3 decembrie 2024, la Casa Teritorială de Asigurări Sociale, sectorul Buiucani, municipiul Chișinău, a fost înregistrată cererea nr. 93/2024/7660 prin care a solicitat stabilirea sau reexaminarea pensiei reclamantei Olga Calaraș (f. d.3, dosar administrativ).

În urma examinării cererii, prin decizia nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024, Casa Teritorială de Asigurări Sociale a stabilit pentru Olga Calaraș stagiul total de activitate de 27 ani și 1 lună și i-a acordat pensie pentru limita de vârstă, în baza Legii nr. 1544/1993, art. 13 (A, B, C, D) privind pensiile lucrătorilor din instituțiile de forță, în cuantum de 11 633,5 lei, începând cu 3 decembrie 2024 (f.d.1-2, dosar administrativ).

Nefiind de acord cu această decizie, reclamanta a înaintat la Casa Națională de Asigurări Sociale cererea prealabilă nr. 379/25, solicitând anularea deciziei nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 și emiterea unui act administrativ favorabil, prin care să i se recunoască vechimea în muncă de 30 ani, 1 lună și 10 zile.

Prin răspunsul nr. 379/25 din 17 martie 2025, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă a reclamantei (f.d.9).

Totodată, în răspunsul menționat, reclamantei i s-a comunicat că, potrivit art. 126 alin. (3) din Codul Muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului între 3 și 6 ani se include în vechimea în muncă, inclusiv cea specială, doar dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a).

Conform art. 78 alin. (1) lit. a) din Codul Muncii, contractul individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului cu vârsta de până la 6 ani.

În consecință, Casa Națională de Asigurări Sociale a calculat vechimea în muncă a reclamantei excluzând perioada concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului între 3 și 6 ani (20 septembrie 2015 – 19 septembrie 2018). Aceasta a condus la diminuarea vechimei în muncă calculate de Inspectoratul de Management Operațional al MAI, de la 30 ani, 1 lună și 10 zile, la 27 ani, 1 lună și 20 zile.

De asemenea, în răspunsul nr. 379/25 din 17 martie 2025, s-a menționat că cuantumul pensiei reclamantei a fost calculat pe baza certificatului nr. 2 din 2 decembrie 2024 privind plata soldei lunare pentru calculul pensiei, întocmit de Inspectoratul de Management Operațional al MAI, incluzând toate sumele, cu excepția premiilor unice (15.600 lei) și a premiului anual (4.383,78 lei). Aceste sume nu au fost incluse în calculul pensiei, deoarece nu reprezintă plăți cu caracter permanent.

În continuare, Colegiul judiciar reiterează că la 3 decembrie 2024, Olga Calaraș a depus o cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, solicitând stabilirea pensiei în temeiul Legii nr. 1544/1993, întrucât la 2 decembrie 2024 i-au încetat raporturile de serviciu, conform ordinului șefului IMO nr. 107 ef din 19 noiembrie 2024.

Pentru confirmarea vechimii în muncă, Olga Calaraș a prezentat certificatul nr. 27/57 din 2 decembrie 2024, eliberat de Inspectoratul de Management Operațional al

MAI. Conform certificatului, vechimea totală în muncă a reclamantei, calculată potrivit art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, constituia la 2 decembrie 2024 -*30 ani, 1 lună și 10 zile*.

Potrivit calculului efectuat de CNAS, vechimea în serviciu la data încetării raporturilor de muncă era de *27 ani, 1 lună și 20 zile*. Diferența rezultă din neincluderea perioadei 20 septembrie 2015 – 19 septembrie 2018, reprezentând concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului între 3 și 6 ani.

În speță, autoritatea pârâtă- Casa Națională de Asigurări Sociale a motivat că, potrivit art. 126 alin. (3) din Codul muncii, această perioadă se include în vechimea în muncă doar dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a). Or, potrivit art. 78 alin. (1) lit. a) Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 6 ani.

Totodată, autoritatea pârâtă a considerat că acordarea concediului suplimentar neplătit pentru perioada 20.09.2015–19.09.2018 presupune implicit suspendarea contractului individual de muncă, motiv pentru care perioada respectivă nu a fost inclusă în calculul vechimii necesare stabilirii pensiei speciale.

Contrar, argumentelor invocate de Casa Națională de Asigurări Sociale, din actele dosarului rezultă că prin Ordinul MAI nr. 198 ef din 25 august 2015, reclamantei Olga Calaraș i-a fost acordat concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, în temeiul art. 126 alin. (1) Codul muncii, fără a se face vreo mențiune privind suspendarea contractului individual de muncă.

De asemenea, prin Ordinul nr. 184 ef din 7 septembrie 2018 s-a dispus încheierea concediului și revenirea acesteia în funcția de comisar principal, inspector principal al Secției management operațional din cadrul Direcției generale analiză, monitorizare și evaluare a politicilor.

Prin urmare, prima instanță just a constatat că nu există niciun înscris sau ordin prin care să se fi dispus suspendarea contractului individual de muncă al reclamantei. Respectiv în lipsa unei asemenea dovezi, nu poate fi prezumată suspendarea raportului de muncă doar prin simpla acordare a concediului suplimentar neplătit.

Aderent, se reține că din certificatul eliberat la 2 decembrie 2024 rezultă că Olga Calaraș a activat în cadrul MAI din 27 martie 1998 până la 2 decembrie 2024, având la data concedierii o vechime de 26 ani, 8 luni și 5 zile. Totodată, beneficiază de perioade asimilate vechimii în muncă, potrivit art. 18 lit. e) din Legea nr. 1544/1993, respectiv activitatea desfășurată între 17 mai 1991 și 27 martie 1998 (6 ani, 10 luni și 10 zile), care, aplicând coeficientul 0,5, constituie 3 ani, 5 luni și 5 zile. Aceste date au fost stabilite în baza Ordinului MAI nr. 47 ef din 18 februarie 2005 și a procesului-verbal nr. 1 din 10 februarie 2005 al comisiei competente.

În concluzie, instanța de fond corect a apreciat că refuzul autorității pârâte de a include perioada concediului suplimentar neplătit în calculul vechimii pentru stabilirea pensiei nu este susținut de un temei juridic clar. Or, conform art. 126 alin. (1) și (3) Codul

muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului între 3 și 6 ani se include în vechimea în muncă, inclusiv în cea specială, dacă nu a fost dispusă suspendarea contractului individual de muncă în condițiile art. 78 alin. (1) lit. a). Întrucât suspendarea nu a fost probată, perioada respectivă urmează a fi luată în calcul la stabilirea pensiei reclamantei.

La fel, se reține că, prin Certificatul nr. 27/57 din 02 decembrie 2024, eliberat de Inspectoratul de Management Operațional al MAI, s-a confirmat că vechimea în muncă a doamnei Olga Calaraș, relevantă pentru stabilirea pensiei conform art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993, constituie 30 ani, 1 lună și 10 zile la data de 2 decembrie 2024.

În temeiul art. 139 alin. (3) și (4) și art. 140 din Codul administrativ, instanța de fond just a constatat că certificatul reprezintă un act administrativ individual valabil, care nu a fost retras, revocat sau anulat și care a dobândit puterea lucrului decis, nefiind contestat în termenul legal.

Prin urmare, acest act este obligatoriu pentru autoritatea emitentă, pentru celelalte autorități publice și pentru pârâtă, care avea obligația să respecte conținutul certificatului și să procedeze la stabilirea pensiei în baza vechimii în serviciu astfel confirmate.

În speță, din probele administrate rezultă cu certitudine că reclamanta întrunește toate condițiile legale pentru a beneficia de pensia pentru vechime în serviciu. Dreptul acesteia a fost confirmat prin actele oficiale eliberate de angajator, depuse odată cu cererea de pensionare, care atestă atât raporturile de muncă, cât și durata stagiului realizat. Documentele respective au fost întocmite în conformitate cu prevederile legale și reflectă în mod fidel perioadele efectiv lucrate, precum și perioadele asimilate stagiului de cotizare, potrivit legislației în vigoare.

Cu toate acestea, autoritatea publică pârâtă – CNAS – deși a primit și examinat formal documentația depusă, nu a valorificat în mod corespunzător actele justificative prezentate. În mod nejustificat, aceasta a refuzat includerea în stagiul general de cotizare a perioadei în care reclamanta s-a aflat în concediul suplimentar pentru îngrijirea copilului, perioadă care, potrivit normelor legale aplicabile, urmează a fi recunoscută și luată în calcul la stabilirea dreptului la pensie.

Refuzul CNAS apare astfel ca fiind unul formal și neîntemeiat, în condițiile în care perioada respectivă este expres prevăzută de lege ca perioadă asimilată stagiului de cotizare, iar actele doveditoare au fost depuse în mod corespunzător. Prin nevalorificarea acestei perioade, autoritatea pârâtă a afectat în mod direct cuantumul și/sau însăși deschiderea dreptului la pensie al reclamantei, încălcând principiile legalității, bunei-credințe și protecției drepturilor sociale.

În esență, cauza dedusă judecății vizează tocmai obligativitatea autorității publice de a lua în considerare integral perioadele recunoscute de lege ca stagiu de cotizare, inclusiv concediul suplimentar pentru îngrijirea copilului, atunci când acestea sunt dovedite prin acte oficiale. Prin urmare, se impune constatarea caracterului nelegal al refuzului și obligarea pârâtei la recalcularea stagiului general, cu includerea perioadei menționate și acordarea drepturilor de pensie corespunzătoare.

Referitor la legalitatea hotărârii contestate, în partea compensării cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul judiciar reține că, potrivit practicii Curtea Europeană a

Drepturilor Omului, cheltuielile de asistență juridică pot fi compensate doar în măsura în care sunt necesare, efectiv suportate și rezonabile ca mărime, fiind necesară prezentarea dovezilor privind achitarea onorariului și a unui raport detaliat al activității avocatului.

La stabilirea cuantumului compensației, instanța are în vedere criterii precum complexitatea cauzei, volumul și natura muncii depuse, aportul avocatului, rezultatul obținut și celelalte circumstanțe relevante ale speței.

În cauză, se constată că avocatul Vladimir Kovali a prezentat bonul de plată din 14 martie 2025 și raportul de activitate, confirmând suportarea cheltuielilor de asistență juridică în cuantum de 6 000 lei. În consecință, instanța de fond corect a apreciat că suma de 6 000 lei urmează a fi recuperată de la pârât cu titlu de cheltuieli de judecată.

În ce privește pretenția privind anularea parţială a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024, în partea neincluderii în calcul a premiului unic (15600 lei) și premiul anual (4383,78 lei), Colegiul judiciar consideră inoportun de a se expune în această parte. Or, prin încheierea Curții de Apel Centru din 10 noiembrie 2025, s-a declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Kovali Vladimir în interesele Olgăi Calaraș, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 31 iulie 2025, în partea pretențiilor respinse.

Colegiul judiciar constată că soluția pronunțată de instanța de fond este legală și întemeiată. Or, în motivarea sa, instanța de fond a reținut corect dispozițiile art. 29 din Codul administrativ, potrivit cărora orice măsură întreprinsă de autoritățile publice ce aduce atingere drepturilor sau libertăților prevăzute de lege trebuie să respecte principiul proporționalității. Instanța de fond a apreciat corect că o măsură este proporțională dacă este adecvată scopului urmărit în baza competenței legale, dacă este necesară pentru realizarea acestuia și dacă este rezonabilă, iar ingerința produsă nu este disproporționată față de obiectivul urmărit.

În final, Colegiul judiciar notează că, contrar normelor de drept care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, apelanta nu a adus careva probe în susținerea pretențiilor în instanța de apel, prin urmare, Completul judiciar concluzionează că instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței, a dat apreciere completă obiectivă şi sub toate aspectele probelor, iar hotărîrea dată este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legitime ale participanţilor la proces.

Completul specializat respinge ca neîntemeiat argumentul apelantei că hotărârea primei instanțe ar fi una neîntemeiată, or, analizând conținutul hotărârii contestate, Completul judiciar reține că hotărârea primei instanțe este una legală, motivată și bine argumentată, făcând referire la normele de drept material și procedural, dând o apreciere probelor prezentate de către părți, determinând circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, care au fost și care n-au fost stabilite, apreciind corect caracterul raportului juridic dintre părți, aplicând legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii, având o motivație și o analiză clară.

Alte argumente invocate de apelantă în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, avînd la

bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

În consecință, instanța de apel reține prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume cauza Rebait și alții c. Franței, că art. 6 par. 1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes. Astfel, dat fiind că argumentele apelantei sunt nefondate și combătute integral prin concluziile relatate supra, în speță lipsind temeiuri legale pentru casarea hotărîrii contestate, Colegiul conchide că apelul declarat este integral nefondat și pasibil de a fi respins.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate şi combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ și art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 31 iulie 2025**.**

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului,
judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Cașcaval Andrei

Bagrin Lucia